UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 10. Vestem candidam tunicæ nomine vocatem, eius instar arctam, & cingulo adstrictam, & cingulo adstrictam fuisse: ad imosque talos demitti solitam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-64585

Visual Library

vſurpat in hunc modum : *hæc ſunt linteamina, Elpidiphore, miniſter erroris, quæ te accuſabunt, cum maieſtas venerit iudicantis : hæc te immaculatum cinxerant de fonte ſurgentem : hæc te acriter perſequentur.* Eſt autem linteamen à linteo, & hoc à lino deriuatum.

Veſtem candidam tunicæ nomine vocatam ; eius inſtar, arctam, & cingulo adſtrictam fuiſſe ; ad imoſque talos demitti ſolitam.

CAP. X.

DE forma veſtis eadem dici poſſunt, quæ de tunica Romanorum vir eruditus Aldus Munutius ſcripſit in quæſit. per Epiſt. Eodem enim illa nomine a ſcriptoribus paſſim appellatur ; vt S. Cyrillo Hieroſolymitano catech. 3. de bapt. cum optat, Chriſtifideles in omnes partes Chriſtianæ pietatis opera præſtandi ſe excitare ; vt vitam, candida tunica dignam, degere poſsint : *Vtinam autem & vos omnes dicere poſsitis : exultet anima mea in Domino ; induit me veſte ſalutis, & tunica lætitiæ.* Prudentio in Pſychomach. dum pleroſque mortalium luxurioſo veſtium genere vtentes, grauibus verbis obiurgat :

Veſti candidæ Patres tunicę nomen indiderunt.

Quis furor inſanas agitat caligine mentes?
Vt tener inceſſus veſtigia ſyrmate verrat,
Sericaque infractis fluitent vt pallia membris,
Poſt immortalem tunicam, quam pollice docto

Texuit alma fides, dans impenetrabile tegmen
Pectoribus lotis, dederat quibus illa renaſci:

S. Ioanne Chryſoſtomo Homil. in Pſalm. 118. vbi errantes animas ad bonam mentem, & legem Euangelicam reuocare contendit: *habete tunicam mundam, ſicut accepiſtis in baptiſmo: nullus eam maculet moribus ſuis: nullus prauitate ſcelus ſcindat tantam pulchritudinem veſtis: talem accepiſtis veſtem in baptiſmo, qualem habuerunt Angeli: qui ſeruabant Dominum in ſepulchro:* & Procopio Gazæo, qui in Exod. Diuinæ gratiæ, & veſtis albæ, quæ in baptiſmo tribuuntur, ita meminit: *ſic & nos abluti, & repurgati ſacro baptiſmate, recipimus gratiam cœleſtem, lætitiæ induti tunicam.* Quod ſi, quandoque eandem veſtem *togam*, ſiue *ſtolam* vocatam eſſe, inuenimus: vt apud Tertullianũ lib. de Idololat. *purpurati regum vocabantur à purpura, ſicut apud nos à toga candida candidati:* Aponium lib. 6. in Cantic. *loti ſemel ſalutifero fonte, nunquam ſtolam candidiſſimam, quam ſuſcipiunt in baptiſmate, inquinare docentur:* Ordinem Romanum de Diuin. Offic. tit. de ſabb. ſanc. in die: *quibus dat ſingulis ſtolam candidam, & ſic veſtiuntur:* & Amalarium Fortunatum lib. 1. de Eccleſ. Offic. cap. 29. *ipſa veſtimenta ſunt ſtolæ albæ:* & cap. 39. eiuſdem libri: *tempore Pentecoſtes Eccleſia toto orbe noſtos ſemper Deo populos per aquam regenerationis aggregare conſueuit, merito ſaluti eorum congaudentes, quouſque albis induuntur ſtolis:* ex quo quiſpiam inferre poſſet, candidam baptizatorum veſtem non tunicam, ſed togam, ſiue ſtolam fuiſſe: ita reſponderi poteſt, Tertullianum,

& Fortunatum, cum candidati appellationem ad veſtem candidam referre, & eiuſdem veſtis deferendæ ritum explicare, ſibi propoſuiſſent, parum curaſſe, quibus nominibus veſtem candidam appellarent: cum quodlibet nomen ad rem, quam tractabant, ſufficere videretur, nec de eo dubium vnquam oriturum exiſtimarent: quoniam veſtis in omnium more poſitæ [illegible] tio fiebat: quæ nec toga eſſe potuit, quod [illegible] nobilitatis eſſet inſigne, Chriſtiani vero humilitatis ſignificationem præbere certatim [illegible] rentur: neque ſtola, cum propter eandem [illegible] tionem, tum præcipuè, quia hæc ſolummodo mulieribus deferebatur: ſicut veterum annales legentibus perſpicuum eſt. Quamobrem reſtat, vt, cum Gentilium tunica conuenire exiſtimemus. Particulatim tamen de [illegible] baptizatorum hæc traduntur: arctam, & adſtrictam cingulo fuiſſe: quod videre eſt cum apud S. Hieronymum Epiſt. 128. ad Fabiolam de veſtitu ſacerdotum, vbi catechumenos [illegible] dium peccatorum, amoremq; probitatis [illegible] tatur: *præceptis Dei lauandi ſumus: &, cum parati ad indumentum Chriſti, tunicas pelliceas depoſuerimus: tunc induemur veſte linea, nihil in ſe mortis habente, ſed tota candida, vt de baptiſmo conſurgentes, cingamus lumbos in veritate:* tum apud Victorem Vticenſem lib. 3. de perſecut. Vandal. cum impium apoſtatam, veſte candida in baptiſmi ludibrium abutentem, minis ita proſequitur: *hæc ſunt linteamina Elpidiphore, miniſter erroris, quæ te accuſabunt, cum maieſtas venerit iudicantis. [illegible] te immaculatum cinxerant de fonte ſurgentem [illegible]*

Alba veſtis erat arcta, & adſtricta cingulo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

[...]e acriter perſequentur: & totum baptizati corpus operuiſſe: cuius rei cum ſatis amplum argumentum fieri poteſt ex Tertulliano lib. de Idolat. cap. 18. & lib. de orat. cap. 3. Paulino Nolano Epiſt. 12. ad Seuer. Marco Gazenſi Diacono Epiſt. ad Archad. Imperator. Gregorio Turonenſi lib. 5. Hiſt. cap. 11. Beda lib. 2. Hiſtor. Anglic. Ordine Romano de Diuin. Offic. tit. de die Paſchat. Albino Flacco lib. de Diuin. Offic. capit. de ſabb. in Alb. Amalario Fortunato lib. 1. de Eccleſiaſt. Offic. cap. 29. Rabano Mauro lib. 2. de Inſtitution. Clericor. cap. 39. de ſabb. ſanc. Paſch. aliiſque pluribus, qui baptizatos, veſte candida indutos, modo *candidatos*, interdum *niueos*, nonnũquam *albatos*, ſæpe etiam *candidos*, aut *albatorum gregem* vocarunt: ex quibus dictionibus totius corporis albedo, & ex hac veſtis albæ ad talos demiſsio colligi videtur: tum multam coniecturam afferunt illa S. Hieronymi verba Epiſt. 57. ad Damaſ. quæ de veſte eius candida habentur: *inde meæ animæ poſtulans cibum, vnde olim Chriſti veſtimenta ſuſcepi.* vbi *veſtimenta* plurali numero poſita ſunt, non quod plures ab eo veſtes ſuſceptæ fuiſſent, ſed quia vna toti corpori adhærens, vt plures viderentur. Similes loquendi formulas apud alios Patres reperimus: Origenem Homil. 12. in Exod. *lota ſunt veſtimenta tua, cum veniſti ad Baptiſmi gratiam*: Cyrillum Hieroſolymitanum catech. 5. myſtagog. *Veſtibus antiquis, & iis, quæ ſunt ſecundum ſpiritum albæ, indutis, perpetuo iam in albis incedere oportet, non hoc ideo dicimus: quaſi, alba te ſemper veſtimenta ha-*

Veſtis alba totum corpus operiebat.

bere, ſit neceſſe: S. Ambroſium lib. de iis, qui myſter. initiant. cap. 3. *accepiſti poſt hæc veſtimenta candida, vt eſſet inditium, quod exueris inuolucrum peccatorum, indueris innocentiæ caſta velamina:* Gregorium Turonenſem lib. 1. Hiſtor. Franc. *in ipſis, ſicut regeneratus fuerat, albis moritur:* Ioannem Moſcum prat. ſpiritual. cap. 207. *ſanctam ergo puellam baptiZauerunt, & albis indutam, ab iis ſubuecta eſt. Vicini ergo cum itaillam albis indutam viderent:* Albinum Flaccum lib. de Diuin. Offic. cap. de ſabb. ſanc. Paſch. *albis induntur veſtimentis propter gratiam regenerationis:* Aimoinum lib. 4. Hiſtor. Franc. cap. 1. *Theodeberti filius, in albis nouæ regenerationis adhuc conſtitutus, innocentem exhalauit ſpiritum:* Methodium Conſtantinopolitanum lib. de iis, qui abnegarunt per diuerſos modos: *ferat veſtes nouas, ſecundum ordinem illorum, qui baptiZantur:* Theophylactum ad cap. 3. Ioann. *regreditur homo, ſplendidior, fulgidior, & clarior, incorruptionis ſtola indumenta, qui in aqua corruptionem ſubmiſit:* innumerabileſque alios, quorum verbis, ac ſententiis ſuperſedemus, ingratum, ſuperuacaneumque eſſe rati, in iis ſigillatim referendis immorari: cum aliæ rationes, & coniecturæ multo probabiliores occurrant. candida enim veſtis non ſolum *ſtola* ab Aponio lib. 6. in Cantic. Ordine Romano de Diuin. Offic. tit. de ſabb. ſanct. in die. & Amalario Fortunato lib. 1. de Eccleſiaſt. Offic. cap. 3. 25. & 39. appellata eſt, quæ authore Horatio lib 1. Satyr. 2. ad imos pedes demiſſa erat: verum etiam *habitus* à S. Auguſtino ſerm. 157. de Domin. in Octau.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paſch. & Iuone Carnotenſi ſerm. de ſacrament. neophyt. vocata fuit: vt, ſicut ea vox omnes corporis veſtes ſignificat, ita candidam veſtem totum baptizati corpus operuiſſe, declararetur. Quin immo S. Hieronymus Epiſt. 78. ad Damas. PP. & 128. ad Fabiol. *Chriſti veſtem*, ſiue *indumentum*, & Rabanus Maurus lib. 1. de Inſtitut. Clericor. cap. 29. *indumentum baptizati* nuncupauit: & Amphilochius de vit. S. Baſil. S. Gregorius lib. ſacrament. in ordin. baptiſ. infant. Albinus Flaccus lib. de Diuin. Offic cap. de ſabb. ſanc Paſch. & Gloſſa in Decret. Gratian. de conſecrat diſtinct. 4. cap. 31. cum de modo veſtis candidæ accipiendæ loquerentur, *induendi*, aut *veſtiendi* vocibus vſi ſunt: quæ omnia, ſi attentè conſiderentur, nullam corporis partem veſte candida nudam fuiſſe, demonſtrant. Quibus addi poſſunt loca, & rationes, quas ad ritum ſolius candidæ veſtis induendæ, ac ferendæ oſtendendum alio loco & allaturi ſumus, & ſi memoria conſtat, iam attulimus. quippe breuior veſtis nec offenſioni, quam ex nudis corporis partibus aliqui mortalium accipere potuiſſent, demendæ, nec frigori, aliſque cœli iniuriis arcendis ſufficere potuit. Hæ tamen omnes coniecturę ſunt, quę, quoniam in varias partes duci poſſunt, nonnunquam etiam in contrarias, aſſentiendi neceſsitatem non afferunt. Igitur certiùs aliquid ex Amalario Fortunato huc adducam, quod vel ab inuitis fidem extorqueat. is enim lib. 1. de Eccleſiaſt. Offic. cap. 27. veſtis candidę in baptiſmo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

præbendæ rationem aſsignans, ita inquit: *baptizamur Spiritu ſancto, quando abluimur a peccatis, quam ablutionem ſignificant albæ, veſtes in baptismate per totum corpus.* Quo loco, præterquam quod pluralis numerus repetitur, totius etiam corporis veſte candida induti mentio fit, quod nos aſſerimus.

Veſtis candida quorum ſumptibus emeretur.

CAP. XI.

Diuites albam veſtē ſuis ſumptibus emebant.

VErum hoc loco illud diſputandum videtur, Eccleſiæne, an eorum, qui baptizandi erant, ſumptibus candida veſtis emeretur. Quod etſi ſatis non conſtat: tamen non cunctabor profiteri, plerunq; baptizatos eam ſuis ſumptibus ſibi cōparaſſe. quod mihi venit in mentem, S. Gregor. Nazianzeni orationem 39. in ſanct. lumin. conſideranti, vbi ille adducta eorum obiecta, qui per ſpeciem tenuioris fortunæ baptiſmum differebant, ita reſpondet: *turpe eſt, dicere: vbi eſt munus, quod propter baptiſmum offeram? vbi ſplendida veſtis, in qua ſplendeſcam? vbi ea, quæ ad initiatores meos excipiendos requiruntur? vt in his quoque rebus nominis celebritatem conſequar. valde enim, vti vides, hæc neceſſaria ſunt: & propterea gratia imminuetur, ne in magnis rebus minuta in rationem mittas: ne turpi aliquo, & abiecto affectu te duci patiaris.* Ad quem locum Nicetas: *at, inquies, munus parabo, ſplendidamq; veſtem, quam poſt baptiſmum induam*